

Eerste generatie kerndoelen moderne vreemde talen in de basisvorming (1993)

Bron: Commissie Herziening Eindtermen, *Advies kerndoelen voor de basisvorming in basisonderwijs en voortgezet onderwijs*. Lelystad 1990 (overgenomen uit de eerste editie van dit boek, F. Staatsen, *Moderne vreemde talen in de basisvorming. Kerndoelen in de praktijk*. Bussum 1994, p. 272-279).

Algemene doelstelling

De leerlingen kunnen zich in een aantal communicatiesituaties in binnen- en buitenland op zodanige wijze van de vreemde taal bedienen, dat zij aan communicatiebehoeften voldoen die in het algemeen in die situaties het meest essentieel zijn. De bedoelde situaties beantwoorden aan de volgende kenmerken:

- ze dienen frequent voor te komen en/of (potentieel) belangrijk te zijn voor de leerling;
- ze zijn zodanig van aard, dat het gebruik van de vreemde taal hetzij noodzakelijk, hetzij wenselijk is;
- ze vereisen een niet meer dan vooralsnog beperkte en nader aan te geven vaardigheid in het gebruik van de vreemde taal;
- ze kunnen zowel mondelinge als schriftelijke contacten omvatten, receptief en productief.

Domeinen	Subdomeinen	Kerndoelen
A Communicatievaardigheid	Leesvaardigheid	<ol style="list-style-type: none">1 De leerlingen begrijpen de betekenis van aanwijzingen, opschriften, waarschuwingen en aankondigingen, mits deze gesteld zijn in taal die eenvoudig is, wat betreft structuur en vocabulaire.2 De leerlingen kunnen relevante informatie opzoeken in functionele teksten, zoals folders, formulieren en advertenties, mits deze informatie gesteld is in taal die eenvoudig is, wat betreft structuur en vocabulaire.3 De leerlingen kunnen gegevens uit functionele teksten met elkaar vergelijken en uit deze vergelijking conclusies trekken, mits deze gegevens gesteld zijn in taal die eenvoudig is.4 De leerlingen begrijpen de hoofdzaak van informatieve artikelen in kranten en tijdschriften, verhalende, literaire of cultureel getinte teksten en persoonlijke correspondentie, mits de betreffende teksten voldoen aan de volgende criteria:<ol style="list-style-type: none">A zij zijn eenvoudig wat betreft opbouw en vocabulaire: de belangrijkste informatie is expliciet verwoord;B zij sluiten aan bij en bouwen voort op de ervaringswereld van de leerlingen en hun ontwikkelingsniveau;

<p>A Communicatie- vaardigheid (vervolg)</p>	<p>Leesvaardig- heid (vervolg)</p>	<p>C zij zijn levensecht: dat wil zeggen dat zij authentiek zijn of zouden kunnen zijn en dat zij zoveel mogelijk in hun originele lay-out worden aangeboden;</p> <p>D de persoonlijke correspondentie heeft betrekking op de onderwerpen persoonlijk leven, school, studie en beroep, informele sociale contacten en vrije tijd.</p> <p>5 De leerlingen hebben ervaring met extensief lezen van teksten, die meerdere pagina's beslaan en die voldoen aan de bij 4 vermelde criteria.</p>
	<p>Luistervaardig- heid</p>	<p>6 De leerlingen begrijpen de betekenis van de aanwijzingen, waarschuwingen en aankondigingen in het verkeer en op reis, mits deze voldoen aan de volgende criteria:</p> <p>A zij zijn gesteld in taal die eenvoudig is wat betreft structuur en vocabulaire;</p> <p>B zij worden duidelijk ten gehore gebracht zonder storende misvormingen en bijgeluiden;</p> <p>C het spreektempo is matig, maar niet onnatuurlijk laag;</p> <p>D de spreker heeft geen sterk sociaal of regionaal gemarkeerd accent;</p> <p>E de teksten zijn levensecht, dat wil zeggen, dat zij authentiek zijn of zouden kunnen zijn.</p> <p>7 De leerlingen kunnen relevante informatie selecteren uit functionele teksten die via radio, televisie of telefoon ten gehore worden gebracht zoals weerbericht, verkeersinformatie en programma-aankondigingen en voldoen aan de onder 6 genoemde criteria.</p> <p>8 De leerlingen begrijpen de hoofdzaak van interviews en monologen, verhalende en literaire of cultureel getinte teksten, mits deze teksten aansluiten bij en voortbouwen op de ervaringswereld van leerlingen en hun ontwikkelingsniveau en voldoen aan de onder 6 genoemde criteria.</p>
	<p>Gespreksvaar- digheid</p>	<p>9 In contacten, zoals aangegeven in de kerndoelen 10 tot en met 13, begrijpen de leerlingen een gesprekspartner die rekening houdt met het niveau van taalvaardigheid van de niet-moedertaalspreker.</p> <p>10 Met betrekking tot onderwerpen uit persoonlijk leven, school, studie en beroep, informele sociale contacten en vrije tijd kunnen de leerlingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ informatie geven en vragen; ▪ naar een mening vragen en een mening geven; ▪ naar een oordeel vragen en een oordeel geven; ▪ iets of iemand beschrijven; ▪ vertellen wat er is gebeurd; ▪ vertellen wat er gaat gebeuren; ▪ positieve en negatieve gevoelens uiten; ▪ vergelijken; ▪ een voorkeur uitspreken.

	<p>Gespreksvaardigheid (vervolg)</p>	<p>Bij het uitvoeren van genoemde taalhandelingen drukken de leerlingen zich uit op een bij de gesprekssituatie passende wijze, en wel zo, dat de bedoeling van de leerling zonder grote moeite begrepen kan worden. Ook door iemand die de vreemde taal als moedertaal spreekt en weinig of geen ervaring heeft met communicatiepartners met een andere taalachtergrond. Dit impliceert een zekere mate van correctheid in uitdrukingsvorm, woordgebruik en uitspraak, waarbij grammaticale correctheid een minder grote rol speelt, behalve waar grammaticale fouten de communicatie daadwerkelijk verstoren. Op eventueel vragen en opmerkingen van hun gesprekspartner reageren leerlingen met tenminste één zin zodanig, dat de bedoeling begrijpelijk is.</p> <p>11 In alledaagse situaties zoals in het verkeer, in winkels, bij de bank kunnen leerlingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ vragen hoe laat het is en zelf de tijd zeggen; ▪ naar de weg vragen en zelf iemand de weg wijzen; ▪ iets kopen; ▪ iets bestellen; ▪ informatie vragen en geven met betrekking tot plaats, tijd, kwaliteit, lichamelijke gesteldheid, beschikbaarheid, hoeveelheid en aanwezigheid; ▪ desgevraagd persoonlijke gegevens verstrekken; ▪ om hulp vragen en hulp aanbieden. <p>Bij de uitvoering van de genoemde taalhandelingen dienen de leerlingen te voldoen aan de eisen, zoals in 10 beschreven.</p> <p>12 Met betrekking tot de sociale omgang kunnen de leerlingen in de context van de in de kerndoelen 10 en 11 genoemde onderwerpen en situaties de volgende taalhandelingen verrichten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ iemand groeten; ▪ afscheid nemen; ▪ zich voorstellen en reageren op voorgesteld worden; ▪ zich verontschuldigen en reageren op verontschuldigen; ▪ bedanken en reageren op bedanken; ▪ feliciteren; ▪ iemand het beste wensen; ▪ iemand uitnodigen en op een uitnodiging reageren; ▪ iemand waarschuwen; ▪ iets accepteren en iets weigeren; <p>Bij de uitvoering van de genoemde taalhandelingen dienen de leerlingen te voldoen aan de eisen zoals in 10 beschreven.</p>
--	---	--

	<p>Gespreksvaardigheid (vervolg)</p>	<p>13 Met betrekking tot de gespreksvoering kunnen leerlingen in de context van de in kerndoelen 9 en 10 genoemde situaties en onderwerpen de volgende taalhandelingen verrichten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ een gesprek beginnen; ▪ een gesprek eindigen ▪ de aandacht trekken; ▪ iemand aanspreken; ▪ om een langzamer spreektempo vragen; ▪ om herhaling vragen; ▪ zeggen dat hij iets niet begrijpt; ▪ vragen hoe je iets in een vreemde taal kunt zeggen; ▪ vragen wat iets betekent; ▪ een telefoongesprek beginnen; ▪ een telefoongesprek eindigen; ▪ eigen naam en adres spellen. <p>Bij de uitvoering van de genoemde taalhandelingen dienen de leerlingen te voldoen aan de eisen, zoals in 10 beschreven.</p>
	<p>Schrijfvaardigheid</p>	<p>14 De leerlingen kunnen op invulformulieren ten minste de volgende gegevens verstrekken: naam en geslachtsaanduiding, data, nationaliteit, type identiteitsbewijs, adres.</p> <p>15 De leerlingen kunnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ een standaardbriefje schrijven met verzoek om te reserveren of om inlichtingen te vragen in de toeristische sfeer; ▪ een eenvoudig persoonlijk briefje schrijven: <ul style="list-style-type: none"> – om een ontmoeting, bezoek of ander contact te arrangeren of af te zeggen – om een korte mededeling te doen – om te bedanken – om te groeten – om goede wensen over te brengen; <p>waarbij de leerlingen dienen te voldoen aan de eisen zoals in kerndoel 10 beschreven.</p>
<p>B Compenserende strategieën en technieken</p>		<p>16 De leerlingen kunnen strategieën toepassen, die hen in staat stellen aan hun communicatieve behoeften te voldoen in gevallen waar hun kennis van de taal of van het gebruik ervan tekortschiet. De bedoelde strategieën omvatten zowel strategieën voor eigen taalproductie, als voor de interpretatie van door anderen voortgebrachte taaluitingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zij kunnen compenserende interpretatiestrategieën hanteren, zoals het afleiden van de betekenis uit de context; ▪ zij kunnen compenserende produktiestrategieën hanteren, zoals het gebruik van omschrijvingen; ▪ zij hebben enige opzoekvaardigheid en kunnen omgaan met hulpmiddelen als woordenboeken en grammaticaoverzichten.
<p>C Socio-culturele competentie</p>		<p>17 De leerlingen hebben inzicht in het eigen karakter van de leefwereld in die landen, waar de vreemde taal als moedertaal gebruikt wordt en hebben kennis gemaakt met cultuuruitingen die specifiek zijn voor het betreffende taalgebied.</p>

<p>D Oriëntatie op het leren van Vreemde talen</p>		<p>18 De leerlingen weten in welke landen en gebieden de vreemde taal als omgangstaal gebruikt wordt en hebben inzicht in de rol en het belang van de vreemde taal in internationale contacten, zowel op zakelijk en technologisch als op sociaal en cultureel gebied, in binnen- en buitenland.</p> <p>19 De leerling heeft inzicht in:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ de doelstellingen die voor zijn vreemde taalverwerving gelden of die door hem nagestreefd worden;▪ voor hem geschikte procedures en hulpmiddelen om deze doelstellingen te bereiken. <p>De leerling kan zich op een voor eigen doeleinden adequate wijze op de hoogte stellen van de voortgang van zijn eigen vreemde-taalverwervingsproces.</p>
--	--	--